

Проект фінансується Європейським Союзом

Всеукраїнська ініціатива за чесні державні закупівлі в системі освіти

Проміжні результати за квітень-червень
2013 року

Офіс №8, вул. Нижній Вал, 33,
Київ, 04071
Тел.: (044) 531 37 68,
факс (044) 425 25 33

Офіс №43, вул. Михайлівська, 24В,
Київ, 01001
Тел.: (067) 506 81 62;
сайт www.cpsa.org.ua

ПРО ПРОЕКТ

У листопаді 2012 року Лабораторія законодавчих ініціатив і Центр політичних студій та Аналітики започаткували Всеукраїнську ініціативу за чесні державні закупівлі в системі освіти. Суть проекту полягає у комплексному дослідженні закупівельної діяльності субрегіональних органів влади під час забезпечення навчальних процесів у чотирьох областях та Криму. Відповідним партнерами на місцях стали експерти Центру політичного аналізу и прогнозування "Крим" (м. Сімферополь), Центру досліджень регіональної політики (м. Суми), ГО "Батьківщина" (м. Макіївка), Центру політичного аналізу та виборчого консалтингу (м. Луцьк), ГО "Євросоціум" (м. Харків).

Цілями даного проекту є:

- налагодження взаємодії між бюджетними організаціями та громадськістю;
- обмін досвідом між регіонами України;
- проведення фінансового аналізу відділів освіти;
- виявлення проблем у сфері державних закупівель відділами освіти;
- представлення рекомендацій для поліпшення Законодавства України в сфері державних закупівель.

Проект фінансується Європейським Союзом.

ТЕМА ДОСЛІДЖЕННЯ

Впровадження електронних закупівель в Україні

Всеукраїнська ініціатива за чесні державні закупівлі в квітні-червні 2013 року продовжила моніторинг органів освіти. Всього за два місяці громадські аудитори опрацювали більше трьох сотень закупівель загальною сумою більше 50 мільйонів. У квітні експерти моніторили ступінь успішності впровадження електронних закупівель в Україні.

Нагадаємо, влітку 2012 року парламент проголосував за впровадження нової процедури - електронний реверсивний аукціон. До 1 січня 2013 року повинні були отримати підсилений сертифікат електронного цифрового підпису (ЕЦП). Електронний цифровий підпис використовується фізичними та юридичними особами - суб'єктами електронного документообігу для ідентифікації підписувача та підтвердження цілісності даних в електронній формі. Фактично, ЕЦП є обов'язковим реквізитом, за допомогою якого налагоджується електронний документообіг між органами державної влади, місцевого самоврядування та громадянами.

РЕГІОНИ

Волинь

На Волині Центр Політичного Аналізу та Виборчого Консалтингу провів моніторинг 21 територіального органу освіти. Відповідно до отриманої інформації, 18 органів освіти Волинської області мають підпис. ЕЦП не застосовується лише у відділах освіти Володимир-Волинської та Луцької райдержадміністрації. Також електронного цифрового підпису немає управління освіти Волинської облдержадміністрації.

Значно гірша ситуація із нормативною базою щодо використання електронних цифрових підписів у відділах та управліннях освіти Волинської області. Фактично всі відділи освіти не мають ані положень, ані інструкцій з порядку використання електронного підпису.

Результати моніторингу були підсумовані в статті Андрія Лучика: «ДЕРЖЗАКУПІВ-ЛІ: Не всі волинські освітяни готові до проведення електронних аукціонів».

(дивіться далі)

ДЕРЖЗАКУПІВЛІ: Не всі волинські освітяни готові до проведення електронних аукціонів

Влітку 2012 року було прийнято зміни до Закону України «Про здійснення державних закупівель», згідно з яким ще з 1 січня 2013 року органи влади мали б проводити електронні реверсивні аукціони. Проте більшість органів влади виявилися просто не готовими до їх проведення, тому реальне впровадження цього механізму в Україні довелося відкласти.

Електронний реверсивний аукціон - це аукціон «навпаки». Учасники тут не підвищують, а понижують ціну до прийнятного для себе рівня за виставлений лот.

У Європі електронні аукціони - звична практика, яка регулюється Директивою 2004/18/ЄС. Значна частина державних закупівель у Європейському Союзі здійснюється через так звану «Динамічну систему закупівель» - це електронний і багато в чому автоматичний процес, який допомагає зробити придбання більшості розповсюджених і стандартних товарів та послуг максимально швидким, зручним і прозорим.

В рамках Всеукраїнської ініціативи «За доброчесні закупівлі в системі освіти» Центр Політичного Аналізу та Виборчого Консалтингу у квітні 2013 року провів моніторинг наявності та порядку використання електронного цифрового підпису в територіальних органах освіти Волинської області.

Було надіслано запити про доступ до публічної інформації до всіх відділів освіти райдержадміністрацій, управлінь освіти міст обласного підпорядкування та обласного управління освіти Волинської області.

Згідно з отриманою інформацією, 18 органів освіти Волинської області (86 %) мають електронний цифровий підпис (ЕЦП). ЕЦП не застосовується лише у відділі освіти Володимир-Волинської та Луцької РДА. Також електронного цифрового підпису не має управління освіти Волинської ОДА, проте воно фактично

не закуповує товари, роботи й послуги на конкурсних торгах.

Значно гірша ситуація із нормативною базою використання електронних цифрових підписів у відділах та управліннях освіти Волинської області. Фактично всі відділи освіти не мають ані положень, ані інструкцій з порядку використання електронного підпису. Лише відділ освіти Локачинської РДА надав нам копію наказу «Про організацію застосування електронного цифрового підпису» та зміни до нього, який теж не дає відповіді на багато процедурних запитань.

Що ж до організацій, з якими органи освіти заключали договори щодо надання послуг електронного цифрового підпису, то їх є троє: ПАТ «Інфраструктура відкритих ключів», Волинська філія ТОВ «Арт-мастер» та Державна податкова адміністрація України у Волинській області.

Волинські освітяни заключили 13 договорів із ПАТ «Інфраструктура відкритих ключів» (72%), 3 договори із Волинською філією ТОВ «Арт-мастер» (17%) та 2 із ДПА у Волинській області (11%). При цьому Вартість обслуговування в «Інфраструктури відкритих ключів» є найвищою - 396 грн/рік. «Арт-мастер» пропонує свої послуги за 234 грн./рік, а ДПА надає електронні ключі безкоштовно.

Отож, хоч процедура електронних реверсивних аукціонів ще фактично не застосовується в Україні, проте технічна готовність органів освіти Волинської області до їх проведення є доволі високою. Зараз бухгалтерії волинських відділів освіти переважно використовують ЕЦП для подачі податкової, статистичної звітності та звітності до Пенсійного фонду. Проте виникають запитання, чому абсолютно більшість освітян вибрала ненайдешевший центр сертифікації ключів, в той час, коли ДПА надає їх безкоштовно?

Андрій Лучик

<http://cpaec.org.ua/uk/news/view/836>

Моніторинг періодики, яку передплачували органи освіти Волинської області у 2012 р.

Загалом органи освіти на Волині передплачують періодичні фахові видання, які необхідні їм для своєї діяльності. Тому можна говорити про те, що кошти витрачаються за призначенням. Звісно, є й факти, коли відділи освіти використовують кошти на передплату не за призначенням. Зокрема це стосується відділів освіти Ратнівської та Камінь-Каширської райдержадміністрацій. А факт передплати півсотні примірників друкованого органу політичної партії взагалі є ганебним явищем.

Що ж до місцевої преси, то можна простежити тенденцію, коли органи освіти передплачують свої «районки», а також періодичні видання, засновником яких є органи влади. Таким чином вони приховано субсидують колективи газет.

Координатор у Волинській області Всеукраїнської ініціативи «За доброчесні закупівлі в системі освіти»

Андрій Лучик

http://www.youtube.com/watch?v=GyrlV4tG2pg&feature=player_embedded

Донецчина

... Из 18 отправленных запросов всего на 10 были получены ответы. Что составляет 55% от общего числа.

Кроме того не получены ответы от управления образования Донецкого областного совета и отделов образования Марьинской и Артемовской райгосадминистраций.

И как бы ни удивительно было, но в Донецкой области из полученных ответов, все 10 отделов и управлений образования имеют усиленные сертификаты электронных цифровых подписей или 100% от полученных ответов.

В основном отделы и управления образования заключали договора на получение сертификатов с ООО «Украинский сертификационный центр». Восемь из

десяти оплатили услуги именно этому предприятию. В зависимости от периода обслуживания сумма варьируется от 150 до 450 гривен.

И только Петровский районный отдел образования Донецка заключил договор с Аккредитованным центром сертификации ключей государственной налоговой администрации бесплатно!

С прошлого года АЦСК совершенно бесплатно выдает электронные цифровые подписи всем желающим. Причем, как предпринимателям физическим лицам, так и юридическим лицам независимо от формы собственности. Почему отделы образования не заключили договора с АЦСК остается загадкой.

Сергій Карелін

<http://makeevkainfo.com.ua/content/elektronnye-torgi-gotova-li-doneckaya-oblast>

Сумщина

Центр досліджень регіональної політики дослідив роботу 12 розпорядників бюджетних коштів. Загалом статистика негативна. Не надали інформацію про електронні підписи 4 відділи освіти. Ще шість установ не мають ЕЦП.

Результати моніторингу були підсумовані в статті **Ірини Стегній: «Освітня Сумщини не готові до електронного аукціону»**.

«... В управліннях та відділах освіти Сумської області та школах обласного центру здебільшого не знають про електронні аукціони, а також не використовують електронні цифрові підписи.

Органи влади були зобов'язані проводити електронні реверсивні аукціони ще з 1 січня 2013 року. Таке рішення прийняла Верховна Рада України ще влітку 2012 року. Але насправді це рішення виконати неможливо — надто мало установ, особливо в глибинці, готові проводити електронні аукціони.» ...

«Відповідно до результатів моніторингу наявності та порядку використання електронного цифрового підпису, у відділах освіти Сумської, Глухівської, Роменської, Краснопільської, Лебединської районних державних адміністрацій, Шосткинської, Охтирської міських рад,

а також у школах №9, 10, 24, 25 та 17 обласного центру, не надали відповідь — 33%; не мають ЕЦП — 50%; мають ЕЦП — 17%.

Як бачимо, освітня галузь Сумської області просто технічно не готова до впровадження системи електронного аукціону.

Система електронних закупівель, виписана в Директиві 2004/18/ЄС, може стати значним кроком уперед для України, але впровадити її може бути непросто: незрозуміння процедури, спротив чиновників проти втрати контролю над процедурою закупівель, неготовність замовників та потенційних учасників до участі в процедурі електронних закупівель, технічна неготовність та професійна невідповідність.

Ірина Стегній

<http://sumynews.com/texts/policy/item/5199-osvityany-sumshhyny-ne-gotovi-do-elektronnogo-aukcziou.html>

Харківщина

На Харківщині партнери з ГО «Євро-соціум» провели моніторинг у відділах освіти районних державних адміністрацій Харківської області, відділах освіти міських рад, управліннях освіти районів Харківської міської ради, департаменті освіти ХМР, а також у комунальному підприємстві «Комбінат дитячого харчування».

Надіслано 45 запитів, отримано 34 відповіді.

Результати моніторингу були підсумовані в статті **Вадима Гришекіна: «Освітня Харківщини не готова до електронного аукціону»**.

« В управліннях та відділах освіти Харківської області, а також школах обласного центру, здебільшого, не знають про електронні аукціони й не використовують електронні цифрові підписи (далі — ЕЦП).

У рамках проекту Всеукраїнської ініціативи за чесні державні закупівлі в галузі освіти Центр досліджень регіональної політики провів моніторинг наявності та порядку використання ЕЦП у відділах освіти районних державних адміністрацій (РДА) Харківської області, відділах освіти міських рад, управліннях освіти районів Харківської міської ради (ХМР), департаменті освіти ХМР, а також у комунальному підприємстві (КП) «Комбінат дитячого харчування». ...

«Надіслано 45 запитів, отримано 34 відповіді, що становить 75,56 % .

За результатами моніторингу, не мають ЕЦП (за наданими відповідями) 26,67 % респондентів, мають ЕЦП 44,44 %.

Загалом освітня галузь Харківської області просто технічно не готова до впровадження системи електронного аукціону.

Система електронних закупівель, прописана в Директиві 2004/18/ЄС, може стати значним кроком уперед для України, але впровадити її — питання не з легких. На перешкоді стоять: нерозуміння процедури, спротив чиновників проти втрати контролю над процедурою закупівель, неготовність замовників та потенційних учасників до участі у процедурі електронних закупівель, технічна неготовність та професійна невідповідність.

Висновки

« В рамках підготовки до обов'язкового електронного реверсивного аукціону розпорядники бюджетних коштів до 1 січня 2013 року повинні були отримати підсилений сертифікат електронного цифрового підпису (ЕЦП). У свою чергу уряд повинен був підготувати численні нормативно-правові акти, які б запустили у дію електронні майданчики, необхідні для проведення аукціонів. Та ані перші, ані другі до 1 січня не впоралися.

ЕЦП, сам по собі, корисна та прогресивна річ, зазначають експерти. Позитивні наслідки такого процесу підтвердженні досвідом провідних держав світу, а саме:

1. Скорочується час обігу документів;
2. Автоматизується праця адресанта-адресата, необхідна для здійснення документообігу. Як результат, в організації вивільняється додаткова енергія працівників та заощаджується час, а отже і гроші платників податків.

<http://bit.ly/10kxquo>

Але, нажалі, за результатами проведених досліджень, освітня Сумської, Харківської та частково Волинської, Донецької, областей є не готовими до електронної оптимізації робочого процесу.

Аналізуючи результати проведеного моніторингу, можна зробити висновок, що великі реформістські задуми влади певною мірою гальмуються через інертність керівництва на місцях. Низка відділів та управлінь освіти не переходить до електронного документообігу, працюючи за старими обтяжливими процедурами. Як видно з регіональних досліджень, чиновники не соромляться порушувати Закон про доступ до публічної інформації, виконання якого знаходиться на особливому рахунку в Адміністрації Президента. Таким чином, закриваючи публічну інформацію від громадян та, працюючи за старими інструкціями, місцеві посадові особи зумовлюють низький рівень ефективності проведених реформ.

Гліб Канєвський

ТЕМА ДОСЛІДЖЕННЯ

Моніторинг органів освіти на предмет приховування документації конкурсних торгів

У травні експерти моніторили органи освіти на предмет приховування документації конкурсних торгів, що суттєво впливає на конкуренцію під час тендерів, а відтак на ціну та якість товарів-послуг.

Волинь

На **Волині** громадські аудитори моніторили 16 відділів освіти райдержадміністрацій та 4 управління освіти міст обласного підпорядкування. Результати моніторингу були підсумовані в статті **Андрія Лучика**: «Кожна сьома процедура держзакупівель в системі освіти на Волині проходить із порушенням».

Проведений моніторинг показав, що в 15% випадків органами освіти Волинської області порушувалася процедура проведення держзакупівель в частині оприлюднення на веб-порталі всієї необхідної інформації, передбаченої Законом «Про здійснення державних закупівель».

Найчастіше порядок оприлюднення інформації порушувався при проведенні процедури закупівлі в одного учасника (43%), запиту цінових пропозицій (35%) та відкритих торгах (22%).

При цьому найчастіше не публікувалися такі документи: звіт про проведення процедури закупівлі (35%), запит цінових пропозицій (28%), протокол розкриття пропозицій конкурсних торгів чи цінових пропозицій (ПРП) (22%) та обґрунтування проведення процедури закупівлі в одного учасника (15%).

Висновки та рекомендації

1. Результати моніторингу, проведеного Центром, в цілому є задовільними. 50% органів освіти Волині не порушують порядок оприлюднення інформації про держзакупівлі. Незадовільною в цьому розрізі є робота конкурсних комітетів відділів освіти Ратнівської та Рожищенської РДА.

2. Комітетам з конкурсних торгів варто звернути увагу на обов'язковість оприлюднення на офіційному веб-порталі «Державні закупівлі» запиту цінових пропозицій при застосуванні цієї процедури, звітів та обґрунтування - при проведенні процедури закупівлі в одного учасника, протоколів розкриття пропозицій - при відкритих торгах.

Андрій Лучик

<http://сраес.org.ua/uk/news/view/851>

Донецчина

Валентин Краснопьяров зафіксував численні порушення на Донеччині, які виклав в матеріалі: «В сети все видно: общественники посмотрели на тендерные закупки».

«... Не смотря на требования закона, не все отделы и управления образования работают открыто для общественности. Чаще всего отсутствуют отчеты о результатах проведения процедуры закупки, протоколы раскрытия предложений конкурсных торгов, запросы ценовых категорий и обоснования применения процедуры закупки у одного участника. Из 16 отделов и управлений образования, которые попали под мониторинг и проводили закупки, 8 нарушили принцип открытости в той или иной мере. Наибольшими нарушителями являются Донецкое городское управление и Пролетарский районный отдел образования».

<http://bit.ly/1ae28uN>

Сумщина

«... Аналіз проведеного моніторингу свідчить, що, незважаючи на задекларовану в Законі «Про здійснення державних закупівель» публічність та відкритість документації, далеко не завжди вона є у відкритому доступі, а структура веб-порталу Уповноваженого органу tender.me.gov.ua настільки складна, що треба витратити час та ресурси для того, щоб знайти потрібну інформацію про ту чи іншу закупівлю.

Такий стан справ суперечить Директиві 2004/18/ЄС, яка вимагає максимальної прозорості та відкритості основної документації, що стосується закупівель товарів і послуг за кошти платників податків».

<http://bit.ly/1clUxH1>

На Сумщині також невтішні результати. Вони були викладені в статті **Ірини Стегній** «Оприлюднення інформації про державні закупівлі – вимоги та реальності».

Харківщина

На Харківщині результати дещо кращі. Тамтешні громадські аудитори пояснюють це успішною комп'ютеризацією освітніх установ, яку проводила місцева влада в останні роки.

Результати громадського моніторингу діяльності комітетів з конкурсних торгів у освітянській сфері Харківської області

Протягом травня 2013 року незалежні громадські об'єднання в рамках проекту проводили моніторинг діяльності комітетів з конкурсних торгів у освітянській сфері Харківської області. Моніторинг проводився відповідно до ст. 10 Закону України «Про здійснення державних закупівель». Згідно з цією статтею громадський контроль забезпечується через вільний доступ до всієї інформації щодо державних закупівель, яка підлягає оприлюдненню відповідно до цього Закону.

Цей звіт не містить запитів і тому ми звернулися до фахівців проекту «Громадський моніторинг» (<http://gmonitoring.at.ua/>).

Ця громадська організація проводила моніторинг у 2012 році, та має певний досвід у методології пошуку та отримання потрібної інформації у мережі інтернет.

Вибірка за регіоном мала діапазон публікацій з 1 січня 2012 року по 31 грудня 2012 року вартістю процедури

не нижче 200 тис. грн. за процедурою відкриті торгів.

Нами було досліджено 376 закупівель відкритих торгів за зазначений період в освітянській сфері, більшість яких вже проходила через сито моніторингу та повинні були розмістити відсутні документи на порталі «Державні закупівлі», але не зважаючи на ці обставини нами було виявлено 6 суттєвих порушення. Всі порушення стосуються відсутності на порталі Звіту про проведення процедури закупівлі.

Отже виявлені недоліки вочевидь важко вважати навмисними або тими, що приховують корисливі цілі, адже інші документи такі, як документація конкурсних торгів та протоколи розкриття присутні на порталі. За певним дослідженням маємо зробити висновки, що відсутністю інформації на порталі може бути або банальна неувважність, або технічні недоліки в користуванні порталом відповідальних осіб з комітету конкурсних торгів.

<http://procurement.in.ua/ru/pages/4412/>